

Onderwijsbeleid in Europa

Vermarkting en andere beestjes

1. Overzicht

- Doelstelling
- Push factoren
- Spelers
- De EU (structuren, bevoegdheden, geschiedenis)
- Beleidsprocessen
- Conclusie

2. Doelstelling

- Aantonen belang Europa en gevolgen voor België / Vlaanderen
- Voorbeelden van dossiers?

3. Push factoren

- Maatschappelijke context – Neoliberalisme
- Besparingen – Meer hoger opgeleiden
- Opkomst “Kennis-industrie”
- Vraag industrie: arbeidskrachten
- Globalisering
- EU focus

3. Push factoren

- Gevolgen?
- Vermarkting: shift van maatschappelijke functie naar marktorientering
- Zowel organisatie als aanbieders

4. Spelers - OESO

- 30 industrielanden
- Adviezen, statistieken, good practices
- Ontwikkeling indicatoren: onderwijs prestaties
- Sterke nadruk op kosten en bronnen financiering, arbeidsmarkt
- Education at a glance

4. Spelers - OESO

- Belang?
- Bench marking
- Vaak geciteerd / vaak misbruikt

4. Spelers: Unesco

- Organisatie VN
- Promoot samenwerking op gebied van onderwijs, cultuur,...
- “In a globalized society education shall assure equity of access and respect cultural diversity as well as national sovereignty.”

4. Spelers: OESO-UNESCO

- Kwaliteitsrichtlijnen “Cross-border education”
- Bedoeld voor stakeholders:
- Principes:

4. Spelers: OESO-UNESCO

- Bescherming van studenten tegen het risico van desinformatie, onderwijs van lage kwaliteit, ...
- Transparante kwalificaties om het gebruik en meenaambaarheid te faciliteren
- Transparante, coherente faire en betrouwbare erkenningsprocedures
- Samenwerking nationale kwaliteits en accreditatie agentschappen

4. Spelers: Raad van Europa

- 1949 opgericht
- Doelstellingen: democratie, 'rule of law', mensenrechten
- Intergouvernementeel
- Lissabon conventie voor de erkenning van diploma's (1997)

4. Spelers: Raad van Europa

- Rol in Bologna proces
- Principes: Wederzijdse erkenning en bewijslast
- Brug functie in BP
- Publieke verantwoordelijkheid HO
- Bestuur instellingen

4. Spelers: Andere

- Wereldbank
- GATS
- ...

5. Europese Unie

- Instellingen
- Beleidsdomeinen
- Geschiedenis

5. EU: Instellingen

- Europese Commissie:
- Wie is voorzitter, commissaris, hoe wordt commissie aangesteld?
- Europees Parlement:
- Brussel en Straatsburg! Waarom?
- Geen Europese partijen
- Commissies (onderwijs, jeugd en cultuur)

5. EU: Instellingen

- Europese Raad
- Per beleidsdomein: 2x / jaar
- Europese top: algemene knopen
- Europese Hof van Justitie

5. EU: Beleidsdomeinen

- 3 pijlers
- Onderwijs valt onder de eerste pijler
- Competentie vindt oorsprong in 4 verschillende plaatsen in Acquis:
- Preambule
- Artikel 149 en 150
- Andere artikels
- Interne markt en handelsbeleid

5. EU: Preamble

- Geen wetgevende waarde
- Ideologisch kader
- Nuttig bij interpretatie door Hof

5. EU: Art. 149 en 150

- Artikel 149:
- “gemeenschap zal bijdragen tot de ontwikkeling van kwaliteitsvol onderwijs door samenwerking tussen lidstaten te bevorderen en indien nodig ondersteunende en complementaire maatregelen.”

5. EU: Art. 149

- 6 Doelstellingen:
- Europese dimensie
- Mobiliteit
- Samenwerking
- Uitwisseling van informatie en ervaringen
- Uitwisselingen
- Afstandsonderwijs

5. EU: Art. 149

- Materiële beperking: subsidiariteit
- Formele beperking: opssomming beleidsinstrumenten
- Incentive measures (co-decision) en aanbevelingen

**“We throw a stone in the
water!”**

5. EU: Art. 150

- Vocational training = voortgezet secundair onderwijs, volwassenenonderwijs, ...
- Aanvullend en stimulerend
- Meer competenties: arbeidsmarkt
- Kopenhagen proces
- ECTS - ECVET

5. EU: Andere artikels

- Art. 40: Vrij verkeer van personen
- Bv. Rechten onderwijs migranten kinderen
- Art. 47: Erkenning van kwalificaties en diploma's - Beroepsgebonden

5. EU: Interne markt en handelbeleid

- Exclusieve bevoegdheid EU
- Gekwalificeerde meerderheid in Raad
- Uitzondering: Onderwijs (vetorecht)
- Geen verbintenissen binnen GATS
- Bolkestein

5. EU: Geschiedenis

- 1951 EGKS: heroriëntering
- 1957 Euratom: opleiding
- Geen prioriteit binnen EEG
- 1974: Eerste vergadering Europese onderwijsministers
- 1986: Eenheidsakte: Nood aan Europese dimensie

5. EU: Geschiedenis

- 1991: Memorandum commissie “Higher education in the European Community”
- 1992: Verdrag van Maastricht: Meer expliciet (artikel 126, nu 149). Maar onderwijs blijft wel een strikte competentie van de lidstaten (groenboek).

5. EU: parallel

- EC initiatieven onderwijs en beroepsopleidingen (ECTS, ...)
- Gesubsidieerde actieprogramma's: minder controversieel
- Erasmus, Comenius, nu Socrates

EU: parallel

- Competenties?
- Hoger onderwijs = voorbereiding op arbeidsmarkt
- Uitspraak Hof (Françoise Gravier vs. City of Liege)
- Subsidiariteit

6. Beleidsprocessen: Bologna

- Sorbonne verklaring: tegenreactie
- Bologna, Praag, Berlijn en Bergen
- Tegengewicht voor interne vrije markt
- 10 actielijnen
- Mobiliteit en transparantie

6. Beleidsprocessen: Bologna

- Realisaties: 2-tier structure, kwaliteitszorg, studenten als stakeholders
- Toekomst: kwalificatieraamwerk, doctoraatsopleidingen
- Geïstitutionaliseerd: BFUG, communiqués
- EU = additional full member

6. Beleidsprocessen: Bologna

- Samenvallen van beleidsdomeinen
- Subsidiëren van seminaries, publicaties,...
- Lissabon proces!

6. Beleidsprocessen: Lissabon

- Maart 2000: zwakke economie
- Meest competitieve ...
- Functie HO in het creëren van welvaart en jobs
- Economische invulling
- Bologna past binnen Lissabon volgens EC

6. Beleidsprocessen: Lissabon

- Opmerkingen:
- Bologna is veel breder
- Stakeholder model
- Bottom-up

6. Beleidsprocessen: Voorbeeld

- “Mobilising the brainpower of Europe”
- Gevaarlijke conclusies
- Druk op regeringen
- “Something rotten in the state of higher education in Europe.”

7. Conclusies

- Niets is zwart/wit
- Europa speelt rol en dat is goed zo
- Maar: aandacht erbij houden is belangrijk
- Vermarkting
- Gevolgen?

Vorming RvB - Michaël Hörig